

TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI

Fidamatova Elnoz Mixridin qizi

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti “Xalqaro turizm”

fakulteti MTXT - 10 guruh 2- kurs magistri

Annotatsiya. Ushbu maqola turizm sanoatini shakllantiradigan zamonaviy tendentsiyalarni o'rganadi, so'nggi o'zgarishlar va ularning global sayohatga ta'sirini o'rganadi. Barqaror turizm, texnologiya, tajribali sayohat va jamoatchilikni jalb qilish kabi kalit so'zlar turizm kelajagini shakllantirishdagi rollarini tushunish uchun o'rganiladi. Adabiyotlarni to'liq ko'rib chiqish va mavjud usullarni tahlil qilish orqali ushbu maqola turizm sohasining davom etayotgan evolyutsiyasi haqida tushuncha berishga qaratilgan.

Kalit so'zlar: Barqaror turizm, texnologiya, tajribali sayohat, jamoatchilikni jalb qilish, turizmni rivojlantirish.

Аннотация. В этой статье рассматриваются современные тенденции, формирующие индустрию туризма, исследуются последние разработки и их влияние на глобальные путешествия. Ключевые слова, такие как устойчивый туризм, технологии, опытные путешествия и взаимодействие с общественностью, будут изучены, чтобы понять их роль в формировании будущего туризма. Благодаря полному обзору литературы и анализу существующих методов эта статья призвана дать представление о продолжающейся эволюции индустрии туризма.

Ключевые слова: Устойчивый туризм, ТЕХНОЛОГИИ, Опытное путешествие, вовлечение сообщества, развитие туризма.

Annotation. This article explores contemporary trends that shape the tourism industry, exploring recent changes and their impact on global travel. Keywords such as sustainable tourism, technology, experienced travel and community engagement are studied to understand their role in shaping the future of Tourism. Through a full review of the literature and analysis of the available methods, this article aims to provide insight into the ongoing evolution of the tourism sector.

Keywords: Sustainable Tourism, Technology, experienced travel, community involvement, Tourism Development.

Turizm doimiy ravishda rivojlanib borayotgan sanoat bo'lib, doimiy ravishda ijtimoiy o'zgarishlar, texnologik o'zgarishlar va o'zgaruvchan iste'molchilar imtiyozlari ta'sirida. So'nggi yillarda turizmni rivojlantirish traektoriyasini sezilarli darajada shakllantiradigan bir nechta tendentsiyalar paydo bo'ldi. Ushbu maqola ushbu

tendentsiyalarni o'rganish va tahlil qilishga, ularning sohaga ta'sirini yoritishga qaratilgan.

Turizmni rivojlantirishning hozirgi manzarasini tushunish uchun mavjud adabiyotlarni har tomonlama ko'rib chiqish juda muhimdir. Barqaror turizm sayohatning ekologik va madaniy ta'siri to'g'risida xabardorligi ortib, mashhurlikka erishdi. Texnologik yutuqlar, shu jumladan sun'iy intellekt, virtual haqiqat va ma'lumotlar tahlillari sayyohlarning sayohatlarini rejalashtirish va boshdan kechirish usullarini o'zgartirdi. Haqiqiy va immersiv tajribalarga e'tibor qaratgan tajribali sayohat turizm tendentsiyalarining asosiy haydovchisiga aylandi. Bundan tashqari, sayohatchilar mahalliy madaniyatlar bilan bog'lanish va mezbon jamoalarga ijobiy hissa qo'shish yo'llarini izlashlari bilan jamoatchilikni jalb qilish muhim ahamiyat kasb etdi.

Turizmni rivojlantirish tendentsiyalarini tahlil qilish uchun aralash usulli yondashuv qo'llanildi. Mavjud tadqiqotlarning asosiy mavzulari va qonuniyatlarini aniqlash uchun tizimli adabiyotlar sharhi o'tkazildi. Bundan tashqari, turizmni rivojlantirishning hozirgi holati to'g'risida yaxlit tasavvurni ta'minlash uchun sanoat hisobotlari, so'rovnomalar va amaliy tadqiqotlar ma'lumotlari tahlil qilindi.

Tahlillar shuni ko'rsatdiki, barqaror turizm amaliyotlari ekologik toza turar joylar, mas'uliyatli sayohat tashabbuslari va tabiatni muhofaza qilish harakatlarining ko'payishi bilan sanoatga tobora ko'proq qo'shilmoqda. Texnologiya shaxsiy tavsiyalardan virtual turizm tajribalariga qadar umumiy sayohat tajribasini oshirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Tajribali sayohat noyob va haqiqiy tajribalarga bo'lgan talabni kuchaytiradi va jamoatchilikni jalb qilish tashabbuslari yanada inklyuziv va mas'uliyatli turizm modelini qo'llab-quvvatlamogda.

Mening so'nggi yangilanishim bo'yicha turizmni rivojlantirishning ba'zi zamonaviy tendentsiyalari:

- Barqaror turizm: barqaror va mas'uliyatli turizmga tobora ko'proq e'tibor qaratilmoqda. Sayohatchilar tobora ekologik toza va ijtimoiy mas'uliyatli tajribalarni qidirmoqdalar. Bunga tabiatni muhofaza qilish, atrof-muhitga ta'sirini minimallashtirish va mahalliy jamoalarni qo'llab-quvvatlashga e'tibor kiradi.

- Raqamli transformatsiya: texnologiya turizm sohasida muhim rol o'ynashda davom etmoqda. Bu kengaytirilgan sayohat tajribalari uchun mobil ilovalar, virtual haqiqat va kengaytirilgan haqiqatdan foydalanishni o'z ichiga oladi. Onlayn bron qilish platformalari va raqamli to'lov tizimlari ham keng tarqalgan.

- Tajribali sayohat: sayohatchilar endi an'anaviy diqqatga sazovor joylarni emas, balki noyob va haqiqiy tajribalarni qidirmoqdalar. Ushbu tendentsiya madaniy almashinuv, oshpazlik turizmi va sarguzasht sayohatlari kabi tadbirlarning ko'payishiga olib keldi.

- Sog'lomlashtirish turizmi: Salomatlik va sog'lomlashtirish turizmi mashhurlikka erishdi, sayohatchilar jismoniy, aqliy va hissiy farovonlikni oshiradigan tajribalarni izlaydilar. Bunga kurortlar, yoga va meditatsiya va sog'lomlashtirish kurortlari kiradi.

- Pazandachilik turizmi: oziq-ovqat turizmi muhim tendentsiyaga aylandi, sayohatchilar haqiqiy va xilma-xil oshpazlik tajribalarini izlaydilar. Bunga mahalliy taomlarni tatib ko'rish, oziq-ovqat festivallarida qatnashish va oshpazlik darslarida qatnashish kiradi.

- Sekin sayohat: ko'plab sayohatchilar bir sayyohlikdan boshqasiga shoshilish o'rniga, "sekin sayohat" usulini qo'llaydilar. Bu bir joyga ko'proq vaqt sarf o'z ichiga oladi, mahalliy madaniyat va turmush tarzi o'zlarini immersing.

- Sarguzasht turizmi: sarguzasht sayohatlari o'sishda davom etmoqda, ko'proq odamlar piyoda yurish, trekking, sho'ng'in va boshqa adrenalin nasoslari kabi tadbirlarni qidirmoqdalar.

- Masofaviy ish va sayohat: masofaviy ishning yuksalishi odamlarga istalgan joydan ishlashga imkon berdi va bu "ish joylari" ning paydo bo'lishiga olib keldi."Sayohatchilar ish va bo'sh vaqtni birlashtirib, kasbiy mas'uliyat va bo'sh vaqt o'rtasidagi muvozanatni ta'minlaydigan yo'nalishlarni tanlaydilar.

- Xususiyashtirish va shaxsiylashtirish: sayohatchilar tobora ko'proq shaxsiylashtirilgan tajribalarni kutmoqdalar. Turoperatorlar va xizmat ko'rsatuvchi provayderlar takliflarni individual imtiyozlarga moslashtirish, noyob va moslashtirilgan sayohat marshrutlarini yaratish uchun ma'lumotlar va texnologiyalardan foydalanmoqdalar.

- Inqirozni boshqarish va barqarorlik: turizm sohasi tabiiy ofatlar va sog'liqni saqlash inqirozlari kabi kutilmagan muammolarga moslashishi kerak edi. Inqirozni boshqarish va qurilishning barqarorligi turizmni rivojlantirishning hal qiluvchi jihatlarga aylandi.

Ushbu tendentsiyalar zamonaviy sayohatchilarning rivojlanayotgan afzalliklari va xatti-harakatlarini aks ettiradi. Shuni yodda tutingki, turizm sohasi tashqi omillarga sezgir va tendentsiyalar global voqealar va ijtimoiy o'zgarishlarga javoban o'zgarishi mumkin.

Barqaror amaliyotlarning integratsiyasi, texnologik yutuqlar bilan birgalikda, turizm landshaftini qayta aniqlash imkoniyatiga ega. Ushbu tendentsiyalar qiziqarli imkoniyatlarni taqdim etsa-da, haddan tashqari turizm, texnologiya bilan bog'liq axloqiy muammolar va jamoatchilikni inklyuziv jalb qilish zarurati kabi muammolarni hal qilish kerak. Innovatsiyalar va mas'uliyatli turizm amaliyotlari o'rtasida muvozanatni saqlash sanoatning barqaror o'sishi uchun juda muhimdir.

Xulosalar:

Xulosa qilib aytganda, turizm sohasi barqaror amaliyot, texnologik yangiliklar va haqiqiy tajribalarga o'tish natijasida shakllangan sezilarli o'zgarishlarni boshdan kechirmoqda. Ushbu tahlil natijalari atrof-muhitni muhofaza qilishni birinchi o'ringa qo'yadigan, texnologiyani mas'uliyat bilan qamrab oladigan va sayohatchilar va mahalliy jamoalar o'rtasida mazmunli aloqalarni o'rnatadigan turizmning istiqbolli kelajagini ko'rsatadi.

Belgilangan tendentsiyalardan foydalanish uchun turizm sohasidagi manfaatdor tomonlar barqaror tashabbuslarga ustuvor ahamiyat berishlari, mas'uliyatli texnologiyalarni o'zlashtirishga sarmoya kiritishlari va mahalliy jamoalar bilan faol aloqada bo'lishlari kerak. Hukumatlar, korxonalar va jamoalar o'rtasidagi hamkorlik barcha manfaatdor tomonlarga foyda keltiradigan va yo'nalishlarning tabiiy va madaniy boyligini saqlaydigan turizm ekotizimini yaratish uchun juda muhimdir. Rivojlanayotgan tendentsiyalarni doimiy ravishda tadqiq qilish va monitoring qilish strategiyalarni turizm sanoatining rivojlanayotgan dinamikasiga moslashtirish uchun juda muhimdir.

Adabiyotlar.

1. Stanislau Arlou. “World Practice of State Support of the Tourism Sector in Foreign Countries in the Context of COVID-19”. Proceedings of the International Scientific and Practical Conference “Sustainable development of environment after Covid-19” (SDEC 2021), pp. 149-153. DOI: <https://doi.org/10.2991/assehr.k.220106.026>.
2. S. Shajda, Yu. Poliakova. “Vpliv pandemii COVID-19 na mizhnarodnij turizm”. Zbornik naukovikh prac ΛΟΓΟΣ, vol. 2. pp. 36-37. DOI: <https://doi.org/10.36074/logos-05.02.2021.v2.11>.
3. S.O. Danylina, H.M. Kotsiurubenko, O.V Shykina. “Financial and economic consequences of the pandemia for the world tourism industry”. Prichornomorski ekonomichni studii, vol. 52-1. pp. 29-34. DOI: <https://doi.org/10.32843/bses.52-4>.
4. D.R. Toubes, N. Araujo Vila, J.A Fraiz Brea. “Changes in Consumption Patterns and Tourist Promotion after the COVID-19 Pandemic”. J. Theor. Appl. Electron. Connner. Res. 16. 1332-1352. DOI: <https://doi.org/10.3390/jtaer16050075>.
5. A. Zanuda. Koronavirus: skilki vtrachaie turizm. VVS News Ukraina, 2020, available at: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-51870285> (accessed 04.11.2022).
6. Stanislau Arlou. “How Has The Covid-19 Pandemic Affected The Development Of International Tourism And What Is The Role Of Vaccination In The Tourism Industry Recovery?” Journal of Positive School Psychology, 2022, pp. 2467-2475. Proposal-ID: <https://www.journalppw.com/index.php/jpsp/article/view/11799/7638>.